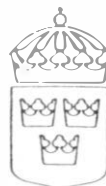

Motion till riksdagen

1986/87:Jo172

Ulla Orring m. fl. (fp)

Reglering av priserna på jordbruksprodukter m. m.
(prop. 1986/87:146)

Mot.
1986/87
Jo172-178

I proposition 1986/87:146 föreslås ett åtgärdsprogram för jordbruket i norra Sverige. Sammanlagt väcks förslag om att 100 milj. kr. anvisas under en treårsperiod till sammantaget sju län för ett utvecklingsprogram. Det kan vara forsknings- och försöksverksamhet samt rådgivning och utbildning. Avsikten anges vara att stimulera utveckling av bl. a. kombinationsjordbruk.

Prisstödet till jordbruket i norra Sverige föreslås vara oförändrat under budgetåret 1987/88.

Jordbruket i norr har en avgörande betydelse för särskilt glesbygden. Under de senaste 30 åren har även jordbruket genomgått en omfattande strukturförändring vars konsekvenser har inneburit en kraftig befolkningsminskning. En fortsatt omstrukturering i form av nedläggning av enheter är för Norrlands del synnerligen allvarlig, då alternativa utkomstmöjligheter för människorna är mer begränsade än i andra delar av landet. Enligt uppgifter från Lantbrukets Utredningsinstitut framgår att mellan 40 och 50% av de förvärsarbetande i glesbygderna är beroende av lantbruket. I vissa kommuner upp till 60%. De areella näringarna har med andra ord en långt större betydelse för samhället och samhällsutvecklingen i norra Sverige än i övriga delar av landet.

Förutom jordbrukets betydelse av sysselsättnings-skäl tillkommer även beredskapsskäl. Det är av utomordentlig betydelse att samhällsutvecklingen i Norrland redan i fred drivs i riktning mot ökad självförsörjning och minskad sårbarhet. Frågor som rör livsmedel och livsmedelsproduktion är av grundläggande betydelse för norrlandsläna.

Från inte minst beredskapssynpunkt är det angeläget att utflyttningen från norrlandsläna stoppas. Konsekvenserna av en fortgående åtstramning inom jordbrukssektorn blir tyvärr att befolkningsströmmarna går söderut. För att upprätthålla ett fullgott försvar utgör därför den fasta befolkningen med ett tillfredsställande befolkningsunderlag en garanti.

Ett aktivt jordbruk är sålunda av central regionalpolitisk betydelse. Befolkningsunderlagen för många viktiga servicefunktioner är vikande sedan flera år tillbaka i de fyra nordligaste läna. Dessutom är ålderssammansättningen hos befolkningen ogynnsam eftersom det är framför allt de unga som flyttar. Det är därför viktigt att de sysselsättningstillfällen som kan skapas inom jordbruket, direkt eller i kombinerande företagsformer, kan tas till vara.

Utvecklingsprojekt

Mot. 1986/87

Jo172

Enligt vår mening är det utomordentligt angeläget att stödja en utveckling särskilt för kombinationsjordbruket. Dessa företag tillgodoser regionalpolitiska intressen och har utöver konventionell produktion goda förutsättningar för specialodling och s. k. alternativ odling. Småföretagsamhet utgör ett nödvändigt komplement till ett mindre jordbruksföretag.

För att i ökad utsträckning bygga upp och vidareutveckla kombinerade företag i glesbygderna måste även behovet av utbildning uppmärksammas. Lantbruksutbildningen måste kompletteras så att den ger nödvändiga bas-kunskaper för brukare av kombinerade företag. Det krävs sålunda särskilda medel för denna utbildning.

För en långsiktig process vad gäller insatser för forskning och utveckling av det norrländska jordbruket med binärningar måste ökade samhällsinsatser tillkomma. En ekonomisk plan i ett mer långsiktigt perspektiv efterfrågas. Utformningen av ett sådant stöd bör vara sådant att möjligheter ges till kompletterande stöd även från andra organ som regionala och lokala stiftelser.

Särskilt för forskning och utveckling bör en upprustning av resurserna vid Röbbäcksdalen – Norrlandsenhet för lantbruksforskning i Umeå – ges en mer långsiktig inriktning. Det är viktigt att Röbbäcksdalen blir en verklig aktiv och kreativ motor för utveckling av det norrländska jordbruket.

Den i propositionen föreslagna medelstilldelningen är otillräcklig med tanke på den fördelning som skall ske till sju län och under en treårsperiod. Det är hög tid att vi erhåller en genomtänkt och sammanhållen jordbrukspolitik för Norrlandslänen. Regeringen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag till ett sådant program. De i propositionen föreslagna medlen på 100 milj. kr. bör kunna utnyttjas för detta ändamål.

Prisstödet

För en bibehållen produktion i norra Sverige har riksdagen såväl 1984 som 1985 poängterat att stödet till jordbruket i norra Sverige är ett regionalpolitiskt stöd och skall finansieras med budgetmedel. Som framgår av propositionen uppräknades prisstödet med 135 milj. kr. – en uppgörelse som folkpartiet också ställde sig bakom. Höjningen 1986 blev sålunda 100 milj. kr. mer än regeringens förslag, men inte högre än vad som enligt jordbruksnämndens nya beräkningsunderlag fordras för att jordbrukarna i norra Sverige skall få samma relativa lönsamhet i produktionen som övriga jordbrukare i Mellansverige. Vi vill därför framhålla att ett prisstöd som ger täckning för de högre kostnaderna i norra Sverige är en grundförutsättning för en bestående produktion. Vi föreslår därför en indexuppräknning av prisstödet med 2%.

Stöd till särskilt skuldyngda jordbruksföretag

Prisstödet till jordbruket i norra Sverige baseras på beräkningar över skillnaderna i produktionskostnader mellan norra och mellersta Sverige. I dessa

beräkningar beaktas inte skillnader i kapitalbehov och skuldsättning.

Skuldsättningen i det norrländska jordbruket är högre än i övriga delar av landet. Någon kompensation för de merkostnader som den högre skuldsättningen medför ges inte genom det nuvarande prisstödet. En förbättring av den generella lönsamheten är den väsentligaste åtgärden för att motverka att fler lantbrukare råkar i ekonomiska svårigheter. Men för att under en konsolideringsperiod minska kapitalkostnaderna i företag med hög skuldsättning behövs ett särskild stöd. Det är angeläget att med sådana jordbruksföretag avses sådana som bedöms ha rimliga förutsättningar till en acceptabel lönsamhet. Stödet kan utformas som en form av ränte- och amorteringsfria avskrivningslån. I de fall företagen efter fem år bedöms ha rimliga förutsättningar till en positiv utveckling bör en viss del av lånet – förslagsvis en tiondel – avskrivnas per år. Det bör ankomma på den företagna utredningen att lägga förslag till ett dylikt stöd.

Mot. 1986/87

Jo172

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en utredning med uppdrag att lämna förslag om ett sammanhållet åtgärdsprogram för jordbruket i Norrland.
2. att riksdagen beslutar att räkna upp anslaget för prisstöd till jordbrukarna i norra Sverige med 2% budgetåret 1987/88.

Stockholm den 11 maj 1987

Ulla Orring (fp)

Rune Ångström (fp)

Sigge Godin (fp)